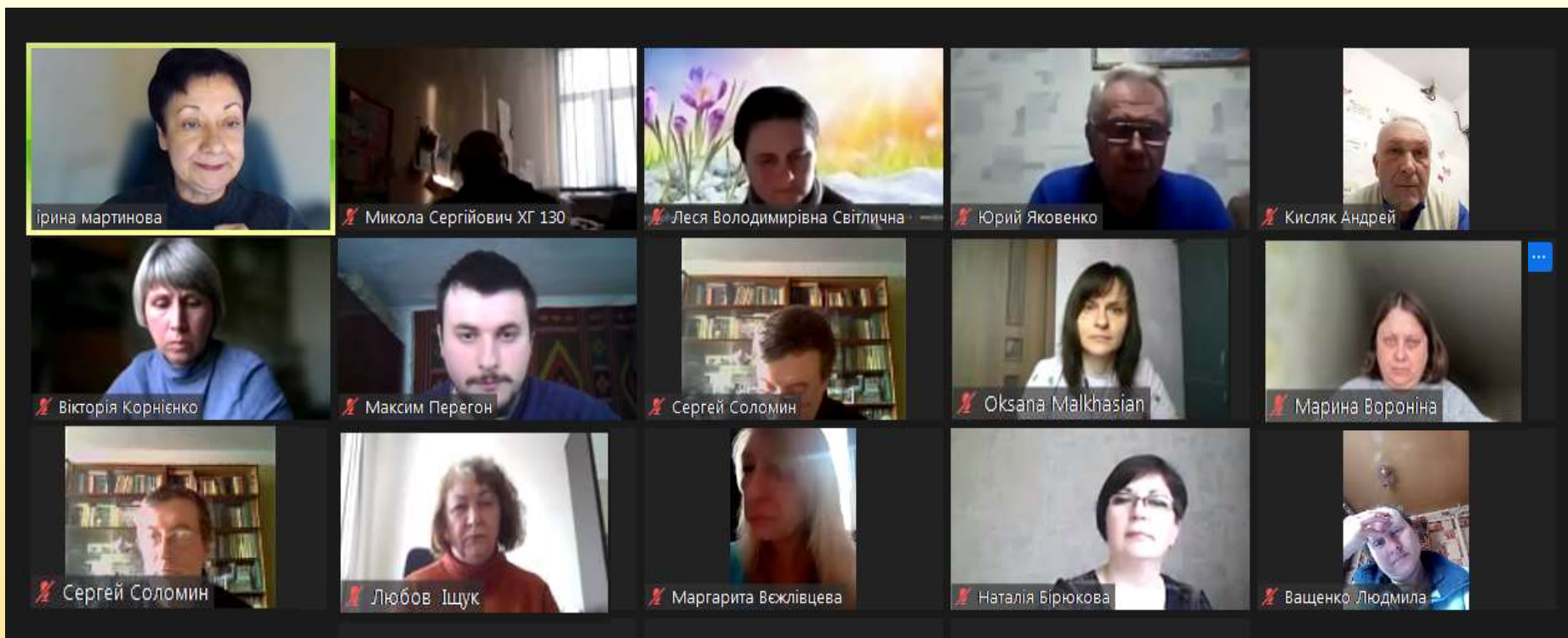

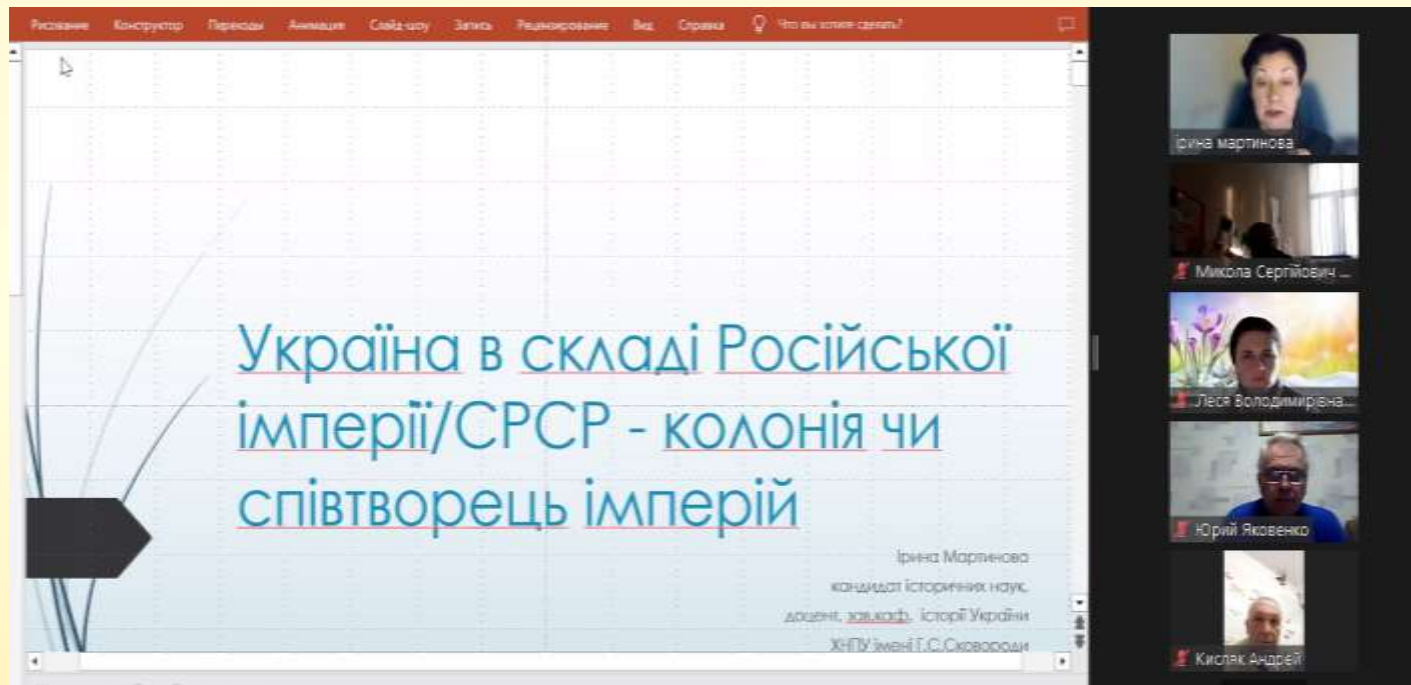
**Вебінар для вчителів історії
закладів загальної середньої освіти м. Харкова
«Актуальні питання викладання історії України»**

Сковорода-хаб

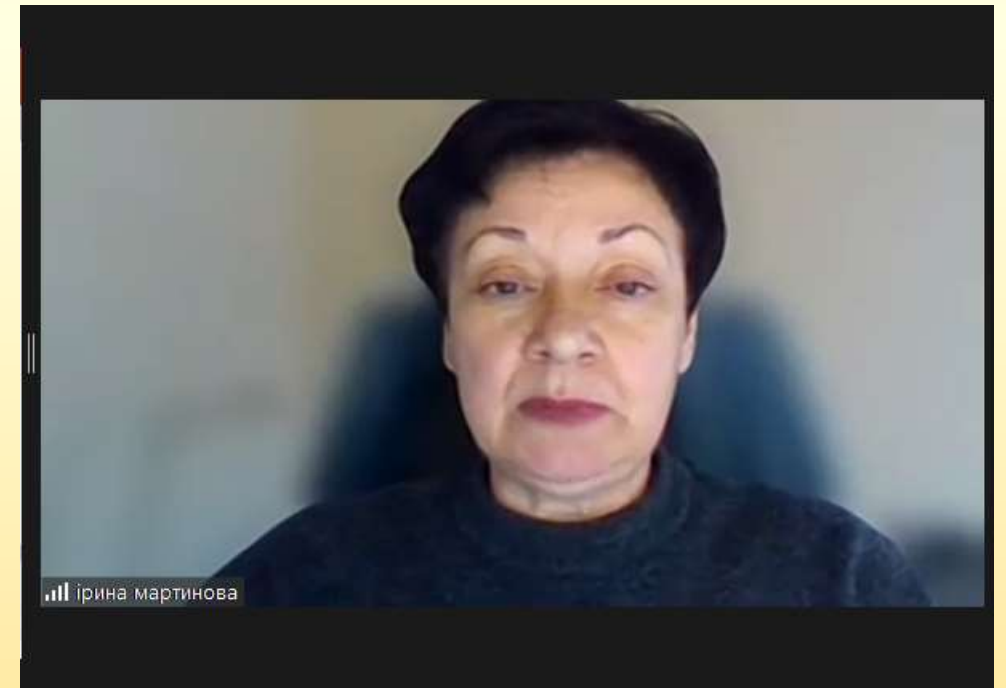
**21 березня
2024 року**

Проблемне питання вебінару: «Україна в складі Російської імперії/Радянського Союзу - колонія чи співтворець імперії?»

The screenshot shows a Zoom meeting interface. On the left, a presentation slide is displayed with the following text: "Україна в складі Російської імперії/СРСР - колонія чи співтворець імперій". Below the title, the speaker's name and affiliation are listed: "Ірина Мартинова, кандидат історичних наук, доцент, зав. кафедрою історії України Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди". On the right, a vertical gallery view shows five other participants: Ірина Мартинова, Микола Сергійович, Лесь Володимирівна, Юрій Яковенко, and Кисляк Андрей.

Спікер - Ірина Станіславівна Мартинова, кандидат історичних наук, доцент, завідувачка кафедри історії України Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди

Термінологія

Імперія

- історично формою державного устрою, призначення великим територіальним державним в Богородичному центрі, навколо якого розвивалися інші території, здебільшого, переважно сільсько-господарський, специфічний тип державної системи, що характеризується сильним домінуючим центром над периферією, тривалим до тривалого тривалого життя.

Основні риси імперії:

- Централізована влада
- Єдина культурна різноманітність
- Єдина економіка
- наявність колоній, нафедеральні чи імперської периферії, які мають високий рівень розвитку від центру.
- екстенсивна, промислова до розширення кордонів
- Тривалий та високосиловий
- Централізована система управління
- територіальні тривалістю імперії розширює на:

Колонія

- територія або країна, що перебуває під контролем іншої держави, яку зазвичай називають метрополією. Іноді частина території колишньої країни зберігає власну або частково іншу територію.

Основні риси колонії:

- Економічна екстенсивність
- Тривалий та високосиловий контроль
- Культурна відмінність/ економічна архаїчність
- Єдина та соціально диференційована
- Екстенсивна робоча сила

Grid of 12 video call participants with names: Ірина Мартинова, Любов Ілук, Вадим Попович, Мохамед Алі-Хуссейн Х., Анастасія Рыженко, Мінесва Євгенія, Марина Воронна, Марія Лядченко, Вязнікова О.В., ХСШ 1..., Олена Киралова, Олександр Новак, Василь Краснов.

Російська імперія/СРСР - випадок суміжного колоніалізму (сухопутна імперія)

Важлива риса «класичних» імперій – набагато більш розвинений центр, ніж периферії. У Російській імперії (а згодом в СРСР) ситуація із західними околицями була зворотною: населення там було більш освічене, економіка більш розвинена тощо. Росія була великою, але відсталою імперією.

Щодо українських земель, то межі метрополі та колонії тут визначалися не якимись сталими критеріями, а суб'єктивним сприйняттям. Ці території росіяни вважали частиною своєї метрополі (під час існування імперії це проглядається в самих назвах – Малоросія, Новоросія, Південно-Західний край рос.імперії), а з точки зору українців вони були російською колонією.

Grid of 8 video call participants with names: Ірина Мартинова, Микола Сергійович..., Леся Володимирівна..., Юрій Яковенко, Вікторія Корнієнко, Тетяна Малиш, Марина Воронна, Маргарита Веклице..., Вязнікова О.В., ХСШ 1..., Олена Киралова.

колониальний статус - PowerPoint

Файл Главная Вставка Рисование Конструктор Переходы Анимация Слайд-шоу Запись Рецензирование Вид Справка Что вы хотите сделать?

Росія гостро потребувала освіченої еліти, яка б правила її величезними територіями. Українські еліти усвідомлювали це і достатньо вдало цим користувалися. Інкорпорація козацької старшини в Російську імперію: 1780-1785 на території колишньої Гетьманщини і Слобожанщини з'явилося 25 тис. нових дворян. У XIX столітті українська еліта (від дворянина до сільського вчителя) 500 тис. з родинами.

Відмінність від класичної колонії:
Водночас варто пам'ятати, переваги та вигоди, пов'язані зі службою імперії, стосувалися переважно тієї частини української еліти, яка могла робити кар'єру в центрі. Становище тих, що залишилися вдома було іншим. В українських губерніях Російської імперії частка українців у державному апараті впала з 50% у 1800 році до 10-15% у 1914 році.

Щелкните, чтобы добавит зметки

Слайд 6 из 17 русский (Украина) Специальные возможности: проверьте рекомендации

Микола Сергійович ...

Леся Володимирівна...

Olena Kupalova

Оксана Дмитриева

Татьяна Антонюк

Кисляк Андрей

Мохамед Аль-Хуссе...

Юлія Миколаївна Гл...

Oksana Malkhasian

Любов Нужненко

Включить звук Начать видео Участники 79 Чат 1 Демонстрация экрана Сводка AI Companion Реакции Приложения Доски сообщений Примечания Дополнительно **Выйти**

колоніальний статус - PowerPoint

Вход

Файл Главная Вставка Рисование Конструктор Переходы Анимация Слайд-шоу Запись Рецензирование Вид Справка Что вы хотите сделать?

3

4

5

6

7

8

9

Елітарність українського руху.

Відомий український письменник **Петро Гулак-Артемівський** в 1841–1849 роках обіймає посаду ректора Харківського університету і має чин дійсного статського радника або генерал-майора у військовому еквіваленті. На його оригінальному портреті можна побачити царські ордени, які можуть іноді «зникати», коли портрет використовують у сучасних публікаціях. Один з лідерів братства **Микола Костомаров** закінчив імперську кар'єру в чині дійсного статського радника або генерал-майора у військовому еквіваленті. **Пантелеймон Куліш** 1865 року – статський підполковник у Царстві Польському, виконує обов'язки генерал-майора. За сучасними мірками, його зарплата – щонайменше 200 тис. євро на рік.

До еліти Російської імперії належать засновники Наукового товариства імені Тараса Шевченка у Львові (НТШ). Український письменник дворянин **Олександр Кониський** працює адвокатом. **Дмитро Пільчиков** викладає у військовому Полтавському кадетському корпусі, виховує майбутніх офіцерів царської армії й отримує генеральський чин статського радника. Гроші на створення НТШ в 1873 році дає **Єлизавета Милорадович-Скоропадська**. Вона – дружина статського генерал-майора, її сім'я володіє понад 50 тисячами га землі.

Щелкните, чтобы добавить заметки

Слайд 8 из 17 русский (Украина) Специальные возможности: проверьте рекомендации

Заметки Примечания

88%

Grid of 10 video conference participants:

- Ірина Мартинова
- Микола Сергійович ...
- Леся Володимирівна...
- Вікторія Корнієнко
- Марина Вороніна
- Вязнікова О.В. ХСШ 1...
- Мargarита Вєжлівце...
- Тетяна Малиш
- Оксана Ткаленко
- Тетяна Смага

колоніальний статус - PowerPoint

вход

входи Анимация Слайд-шоу Запись Рецензирование Вид Справка Что вы хотите сделать?

Виробництво заліза і сталі у другій половині XIX століття Україна та Урал (у тис.т.)

Рік	Усього в імперії	Україна		Урал	
		кількість	%	кількість	%
1860	197.9	-	-	161,7	81,7
1870	232.0	-	-	148,1	63,8
1880	569.9	25,9	4,6	211,0	37,3
1890	2149.7	953,7	44,4	477,6	22,2
1900	2947.2	1582,4	53,7	592,0	20,1

Рік	Усього в імперії	Україна		Урал	
		кількість	%	кількість	%
1860	197.9	-	-	161,7	81,7
1870	232.0	-	-	148,1	63,8
1880	569.9	25,9	4,6	211,0	37,3
1890	2149.7	953,7	44,4	477,6	22,2
1900	2947.2	1582,4	53,7	592,0	20,1

колоніальний статус - PowerPoint

Вход

инструктор Переходы Анимация Слайд-шоу Запись Рецензирование Вид Справка Что вы хотите сделать?

Україна в СРСР – проблема суб'єктності

Прагнення білогвардійців відновити «єдину і неподільну Росію» змусили партію Леніна спокушати неросійські визвольні рухи виконанням їх національних вимог. Українська революція 1917 – 1921 рр. примусила більшовиків визнати факт існування українського народу, формальну суб'єктність УСРР. Розпочата XII з'їздом РКП(б) в 1923 р. політика коренізації була спрямована на укорінення радянської влади в неросійських регіонах, проте одночасно стала в Україні передумовою стрімкого національного відродження. Все змінилося на початку 1930-х років, коли в Кремлі поділили кампанію українізації на більшовицьку і «петлюрівську».

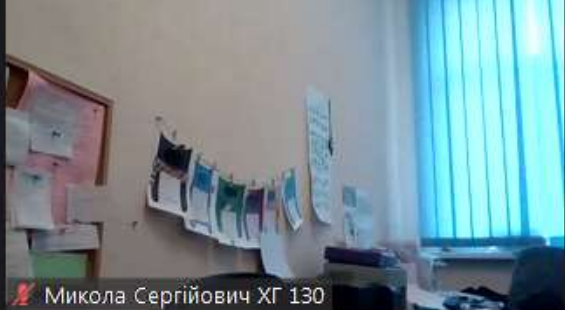

Діана Надточна

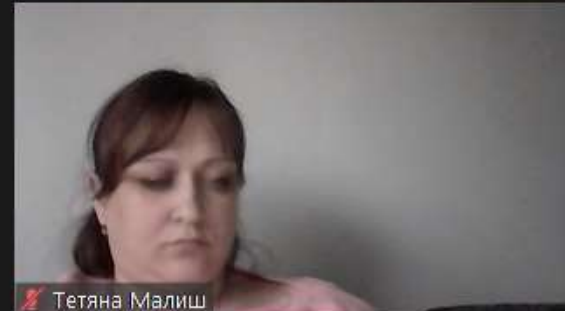
Elena Gostinnikova

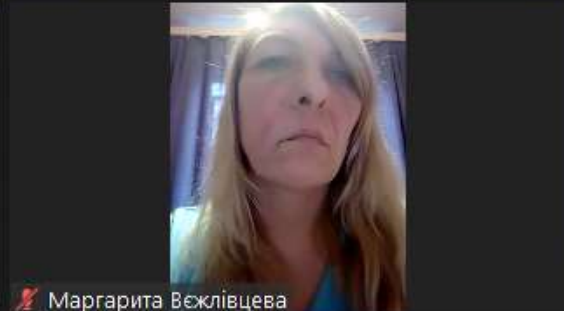
Микола Сергійович ХГ 130

Марина Вороніна

Тетяна Малиш

Маргарита Вєжлівцева

Татьяна Антонюк

Вязнікова О.В. ХСШ 132

Вікторія Корнієнко

Світлана Кисельова

Вита

Олександр Новак

Дар'я Ланько

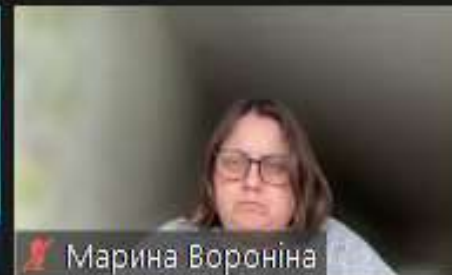
Алена Игоревна Пог...

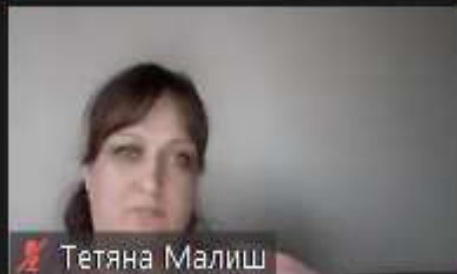
ірина мартінова

Микола Сергійович ХГ 130

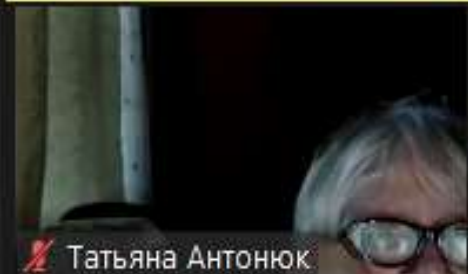
Марина Вороніна

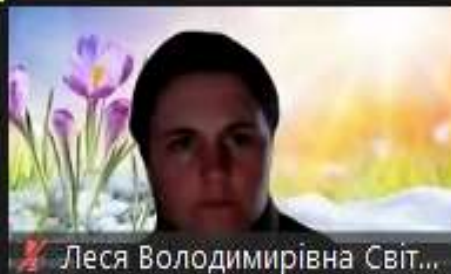
Тетяна Малиш

Маргарита Веклівцева

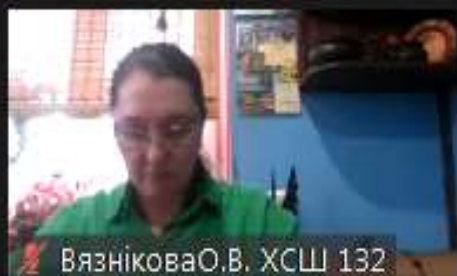
Тетяна Антонюк

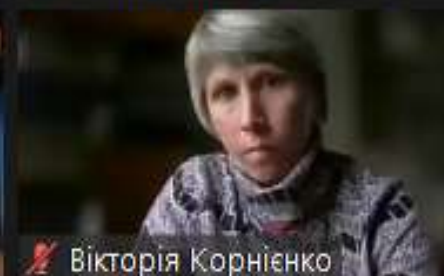
Леся Володимирівна Світ...

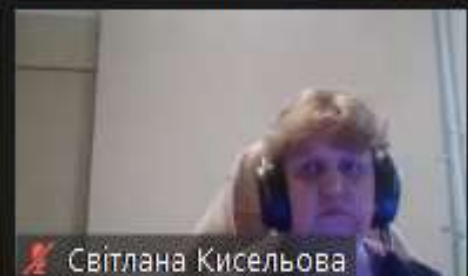
Олександр Новак

Вязнікова О.В. ХСШ 132

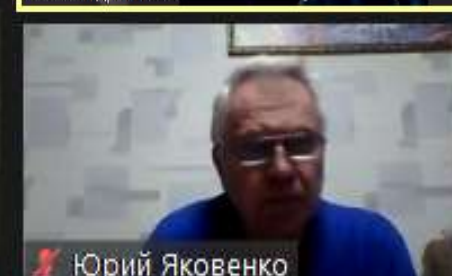
Вікторія Корнієнко

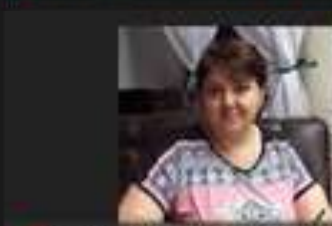
Світлана Кисельова

Віта

Юрій Яковенко

Наталія Глушко

Ксенія Харчук

Тетяна Смага

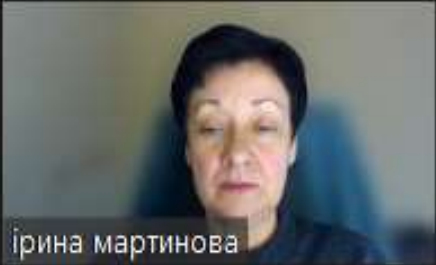

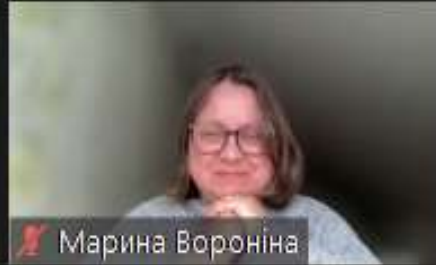
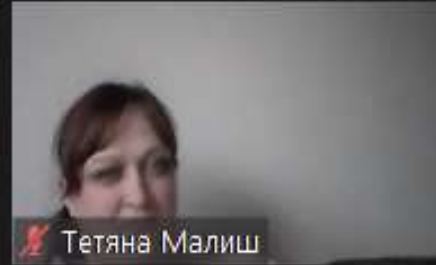

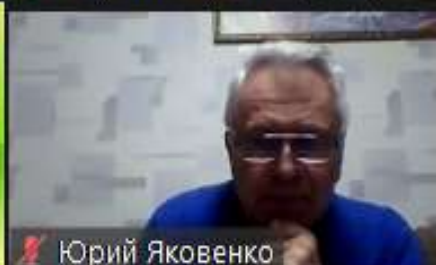
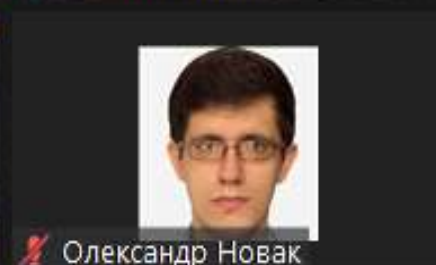

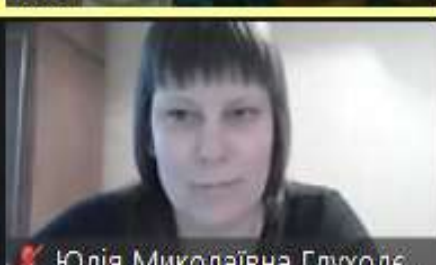
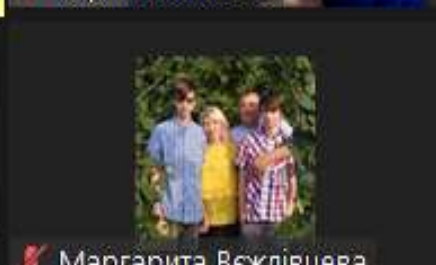
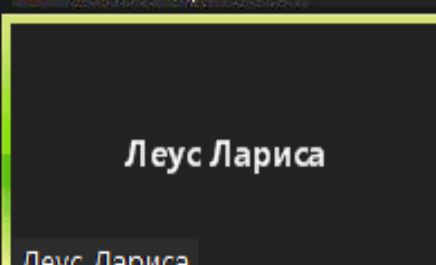
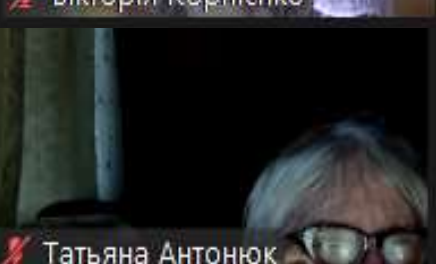
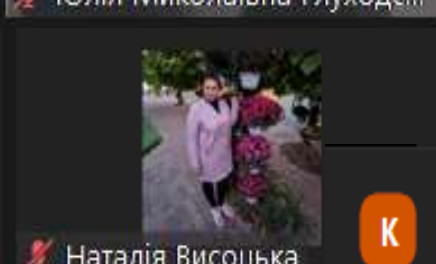
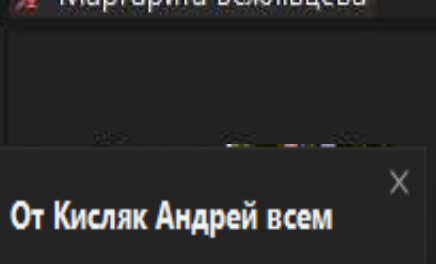
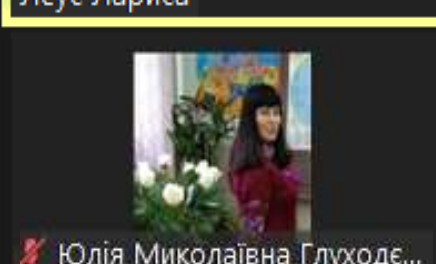
Оксана Ткаленко

Юлія Миколаївна Глухедє...

 Ірина мартінова	 Elena Gostinnikova	 Марина Вороніна	 Тетяна Малиш
 Вязнікова О.В. ХСШ 132	 Віта	 Юрій Яковенко	 Олександр Новак
 Вікторія Корнієнко	 Юлія Миколаївна Глуходє...	 Маргарита Вежлівцева	 Леус Лариса
 Тетяна Антонюк	 Наталія Висоцька	 От Кисляк Андрей всем	 Юлія Миколаївна Глуходє...

К От Кисляк Андрей всем
Дякую за змістовність

Чат конференції

Наталія Щербина кому Все 16:33
N Дякую

Леус Лариса кому Все 16:33
Л Дякую!

Оксана Харченко кому Все 16:33
O Дякую

Oksana Malkhasian кому Все 16:33
O Дякую!

Олександр Новак кому Все 16:34
 Щиро вдячний!

Юлія Миколаївна Глуходє... кому Все 16:34
 Щиро дякую!

Вікторія Корнієнко кому Все 16:35
V " "

Щиро вдячна!

Кто может видеть ваши сообщения? Запись включена

Кому: **Все**